

RAPORT
referitor la îndeplinirea atribuțiilor ce revin, potrivit legii, Serviciului Român de Informații,
pentru realizarea siguranței naționale
- iunie 1998 - iunie 1999 -

Raportul de față prezintă activitatea desfășurată, conform actelor normative în vigoare, de către Serviciul Român de Informații, în perioada iunie 1998 - iunie 1999, pentru cunoașterea, prevenirea și contracararea amenințărilor la adresa siguranței naționale.

Sumar

Secțiunea I. Dinamica și caracteristicile contextului operațional

- I.1. Principalele riscuri și amenințări la adresa componentei economice a siguranței naționale
- I.2. Evoluții purtătoare de risc în plan social
- I.3. Amenințări transfrontaliere - nonmilitare - la adresa siguranței naționale
  - a. Criminalitate economică organizată
  - b. Acțiuni ale unor grupări aderente la curente extremiste
  - c. Acțiuni ale unor grupări din România ce aparțin de organizații cu activități din sfera terorismului ori asociate acestuia
  - d. Pirateria informatică
- I.4. Preocupări străine divergente intereselor strategice ale României

Secțiunea II. Capacitatea de răspuns la dominantele contextului operațional

- II.1. Priorități și caracteristici ale demersului de adaptare funcțională
  - a. Căi de eficientizare a organizării, planificării și orientării acțiunilor S.R.I.
  - b. Gestionarea resurselor umane, materiale și financiare
  - c. Demersuri și intenții vizând participarea la optimizarea cadrului normativ și doctrinar
- II.2. Preocupări ce au constituit alte căi de optimizare a activității S.R.I.
  - a. Dezvoltarea raporturilor funcționale cu instituții și structuri abilitate în domeniul siguranței naționale
  - b. Integrarea în mecanismele normative specifice statului de drept
  - c. Relaționarea cu societatea civilă
  - d. Colaborarea cu structuri informative străine

Secțiunea III. Obiective pentru etapa următoare și posibile căi de optimizare a capacității operaționale a S.R.I.

Secțiunea I. Dinamica și caracteristicile contextului operațional

Perioada de referință a consemnat încheierea unei etape în devenirea Serviciului Român de Informații, rezultatele procesului de reformă internă consacându-l ca instituție integrată organic în structurile și mecanismele funcționale ale statului de drept, atașată valorilor constituționale și subordonată normelor derivate din ele.

Această stare de fapt este ilustrată, în plan practic, de îmbunătățirea parametrilor de performanță ai activităților specifice și de mai buna corelare între concluziile rezultate din evaluarea contextului operațional, deciziile diverselor paliere ierarhice și acțiunile unităților specializate din structura instituției.

În intervalul supus analizei, S.R.I. și-a desfășurat activitatea specifică prin abordarea, dintr-o perspectivă unitară, a întregului spectru de riscuri, pericole și amenințări la adresa siguranței naționale, concomitent cu direcționarea efortului colectiv pentru cunoașterea acelor care se manifestă mai pregnant în etapa actuală.

În paralel cu aprofundarea investigării riscurilor și amenințărilor anterior identificate și cu asigurarea continuității în finalizarea, prin măsuri adecvate, a acțiunilor aflate în derulare, s-a procedat la reconfigurarea priorităților, în funcție de evoluțiile fenomenelor de natură să afecteze interesul național.

Au fost abordate cu precădere acțiuni, stări de fapt și fenomene generatoare de riscuri în planul siguranței naționale, ce induc efecte în - ori însoțesc - procesele de reformă subordonate obiectivelor majore de dezvoltare economico-socială a României și de aderare la spațiul geopolitic euro-atlantic, capabil să asigure țării noastre un statut de securitate credibil, precum și integrarea optimă în fluxurile economice mondiale.

În ceea ce privește prezentul Raport, specificăm că, pentru a da coerență demersului evaluativ, S.R.I. și-a propus utilizarea unor trimiteri comparative la concluziile formulate în documentul privind perioada mai 1997 - mai 1998, acestea constituindu-se, astfel, într-un sistem de referință în baza căruia se pot evalua, cu o mai mare acuratețe, principalii parametri de eficiență ai activității desfășurate.

Considerăm că, astfel, se poate aprecia mai exact măsura în care dinamica înregistrată de contextul operativ în perioada analizată a confirmat justetea orientărilor de etapă, respectiv a priorităților asumate de S.R.I. și, în același timp, validitatea proiecțiilor formulate în Raportul precedent, chiar dacă, datorită conjuncturii, în momentul elaborării nu am beneficiat de rezultatele dezbaterilor din Parlament asupra documentului menționat.

Totodată, această manieră de abordare ne permite să insistăm mai mult, în prezentul document, asupra modificărilor ce au intervenit în dimensiunea și dinamica manifestărilor aflate în atenție, ca și asupra unor noi pericole, configurate între timp.

I.1.Principalele riscuri și amenințări la adresa componentei economice a siguranței naționale

Analiza informațiilor obținute a impus între dominantele contextului operațional dimensiunea economică a siguranței naționale, care continuă să fie afectată de unele acțiuni, stări de fapt și fenomene de natură să lezeze capitalul național pe cele două dimensiuni ale sale: public și privat.

A rezultat, în esență, faptul că unele riscuri identificate în anii trecuți au persistat și au avut un impact important asupra principalilor parametri ce comensurează "starea de sănătate" și eficiența oricărui tip de economie, precum legalitatea, echilibrul funcțional între sectoarele componente și dinamica de ansamblu.

Specificitățile care au fost evidențiate de cazuistica pe profil concordă atât cu mutațiile obiective intervenite în economia românească, drept urmare a avansării reformei, cât și cu plierea și adaptarea "din mers", la noile condiții concrete, a tehnicilor aplicate de unele cercuri și persoane interesate în a-și realiza propriile interese, divergente față de cele ale statului român. Respectivul specificități și evoluțiile menționate au și impus, de altfel, prin simetrie, racordarea - în planurile conceptual, structural și operativ - activității S.R.I. la această problematică, fiind întărită latura preventivă, anticipativă, a muncii structurilor specializate ale Serviciului.

În exercitarea atribuțiilor ce-i sunt conferite de lege, S.R.I. a identificat (și în unele cazuri a documentat) situații în care reprezentanților unor firme implicate în amplul proces de privatizare li s-a favorizat accesul ilegal și ocult la date secrete din domeniul economic, susceptibil să stimuleze concurența neloială și să producă prejudicii.

Activitatea specifică a S.R.I. în domeniul protecției secretului de stat a fost reflectată în numeroase acțiuni de punere în evidență a vulnerabilităților, asistență de specialitate pentru elaborarea normelor de protecție la agenții economici și instituțiile interesate, la care s-a adăugat întocmirea a 29 sinteze informative transmise beneficiarilor legali, asupra problematicei în domeniu.

De asemenea, aspecte relevante privind efectele ineficienței protecției proprietății intelectuale, industriale și comerciale au fost surprinse în 9 materiale de sinteză.

Prevenirea scurgerii de informații nu a putut fi realizată integral, existând și situații în care sustragerea și transmiterea de secrete către persoane interesate au fost materializate. Unele dintre acestea, documentate, au făcut obiectul sesizării Parchetului.

Din analiza situațiilor investigate, au rezultat următoarele concluzii:

- s-au înmulțit cazurile în care, sub pretextul prospectării posibilităților de demarare a unor colaborări în afaceri cu societăți comerciale românești de importanță națională ori în sectoare economice cu potențial ridicat, entități interesate au urmărit obținerea cu anticipație de informații asupra caracteristicilor obiectivelor vizate - capacitate de producție, piețe de desfacere, furnizori și beneficiari, conținutul caietelor de sarcini pentru licitații, firme concurente și ofertele acestora etc. -, precum și despre vulnerabilitățile ori disfuncționalitățile care se manifestă în privința restructurării lor. Aceste date care sunt îndeobște protejate

într-o economie concurențială, au fost folosite, ulterior, în impunerea, pe căi ilegale, a unor angajamente ce au adus prejudicii capitalului național.

Dintre scopurile subsumate acestor acțiuni, s-au detașat cele vizând:

- obstrucționarea eforturilor de revigorare a acelor obiective care constituie competitori tradiționali pentru capacitățile deținute de entitățile respective;
- obținerea preeminenței nejustificate economic și tehnologic și în condiții oneroase, în cadrul proceselor de privatizare și modernizare din unități economice autohtone;
- eliminarea, prin procedee ilicite, a unor terți concurenți străini, cu cert potențial financiar și disponibili, în procesele de privatizare;
- colectarea de date - și, mai ales, de studii de prospecțiuni finalizate - despre caracteristicile rezervelor de metale neferoase, rare și radioactive, de hidrocarburi ori alte resurse minerale energetice, precum și despre perspectivele de dezvoltare a sectoarelor extractive, prin metodele spionajului industrial, în condițiile în care patrimoniul public este, astfel, prejudiciat, prin nerecuperarea sumelor investite în activitățile de cercetare (desfășurate, în unele cazuri, pe parcursul a zeci de ani);
- obținerea accesului exclusiv la importante rezerve minerale, cu vădite consecințe monopoliste, contrare legilor pieței libere. Sunt generate, astfel, vulnerabilități persistente în privința asigurării unor resurse de bază pentru stabilitatea economiei;
- actele de genul celor amintite au fost favorizate - așa cum rezultă din analizele efectuate pe cazuri concrete - și de stagnarea procesului de adoptare a Legii privind apărarea secretului de stat, fapt ce a perpetuat provizoratul și incertitudinile în legătură cu criteriile de clasificare și selecție a datelor și informațiilor ce necesită măsuri adecvate de protecție.

Printre alte consecințe, s-au amplificat confuziile referitoare la delimitarea secretului de stat de secretele comerciale, bancare, tehnico științifice etc. și au continuat acțiunile de debilitare a sistemelor de protecție a secretelor sau altor date asupra cărora este necesar să se instituie un regim protectiv;

- persistă unele vulnerabilități determinate de absența sau insuficiența măsurilor de protecție a proprietății intelectuale, industriale și comerciale, în condițiile ignorării ori abordării rigide, de către anumiți factori cu responsabilități pe această linie, a nevoii și oportunității conceperii și aplicării unui sistem contrainformativ eficient.

În încercarea de a decela cauzele care au favorizat proliferarea tendințelor menționate, evident nocive pentru procesul de reformă, am constatat, la diverse niveluri manageriale, acte de corupție, atitudini de dezinteres pentru banul public și capitalul privat ori pur și simplu incompetență în a gestiona anumite capacități.

Facem precizarea că ne referim exclusiv la situații particulare, semnalate factorilor în drept să adopte măsuri de contracarare prin intermediul a 929 materiale de informare. Acestea au tendința de a se transforma într-un fenomen, ale cărui forme de manifestare vi le supunem atenției:

- persoane cu responsabilități (al căror interes pentru obtinerea accesului unor investitori valabili este marcat de perspectiva periclitării prezervării pozițiilor deținute de aceștia pe diverse paliere administrative) au căutat să blocheze procesul de privatizare sau au favorizat unele firme străine sau autohtone lipsite de bonitate (care s-au dovedit, de altfel, incapabile să susțină efortul investițional asumat) în demersurile acestora de a "câștiga" licitațiile pentru preluarea pachetelor majoritare de acțiuni;
- prin mecanismul care a motivat acțiunea unor astfel de persoane (ce și-au constituit asocieri pe anumite segmente ale lanțului de decizie), s-a urmărit și obținerea unor drepturi necuvenite cât mai mari sub formă de comisioane pentru "serviciile prestate", încasate prin intermediul unor firme private autohtone sau înregistrate în alte țări;
- calea infrațională de acces la pachetul de control a unor astfel de entități economice a fost continuată cu alte acte ilicite sau care încalcă grosier legitățile obiective ale economiei de piață. Ilustrative sunt, printre altele, aspectele referitoare la:
  - a. ignorarea obligațiilor asumate de către unii dintre cei ce au achiziționat pachetele majoritare de acțiuni;
  - b. adoptarea, aparent paradoxală, de către unii dintre actualii deținători ai pachetelor de control, a unor strategii antieconomice, dar perfect explicabile, de altfel, prin prisma opțiunii de a-și proteja interesele de producători în țările de origine ori pe alte spații, inclusiv prin degradarea severă a

- patrimoniilor (abandonarea de investiții aflate în diferite stadii de execuție ori conservarea neadecvată a capacităților scoase din procesul productiv);
- c. introducerea unor produse neomologate sau care fuseseră anterior interzise în statele de origine pe piața românească.

Serviciul Român de Informații a semnalat și a contribuit la contracararea și a altor acțiuni păgubitoare, cum sunt:

- încheierea unor contracte de creditare, conținând clauze împovărătoare, pentru obținerea de fonduri destinate reabilitării echipamentelor cu un grad avansat de uzură din unele sectoare industriale, precum și utilizarea inadecvată a resurselor astfel obținute;
- crearea unor premise de insecuritate industrială și/sau ineficiență economică a unor capacități productive, prin fetișizarea criteriului minimizării costurilor, în dauna performanțelor tehnice ale instalațiilor care fac obiectul contractelor încheiate;
- derularea unor acțiuni de concurență neloială prin care se urmărește instituirea unor mecanisme/practici monopoliste, traduse în furnizarea de produse și servicii către unitățile autohtone, în afara cadrului concurențial și la prețuri ce depășesc cu mult nivelul mediu practicat pe piață.

Astfel de disfuncționalități și ilegalități afectează în special obiective din sectoarele cu potențial tehnologic înalt, energetică, transporturile navale și construcțiile de nave.

Dat fiind că acțiunile complexe și vulnerabilitățile interne din domeniile menționate s-au determinat și potențat reciproc, producând (pe lângă cele menționate) influențe inclusiv în planul vieții sociale, putem considera că acestea subminează potențialul economic național.

Dimensiunea de siguranță în acest domeniu ne impune să reiterăm necesitatea ca, în paralel cu adaptarea cadrului normativ la imperativul protejării datelor cu regim special, un demers similar, cât mai accelerat, să vizeze înlăturarea (corectarea) unor imperfecțiuni care persistă în legislația economică.

Avem în vedere, cu precădere, norme care să sancționeze explicit concurența neloială, posibilă ca urmare a manifestărilor din sfera criminalității organizate și nu numai, furtul disimulat de patrimoniu, apariția și dezvoltarea firmelor-căpușă și, respectiv, afectarea intereselor unor firme prin intermediul sistemului comisioanelor "confidențiale" care, nefiind declarate (contrar practicii din țările dezvoltate), nu pot fi impozitate.

Facem mențiunea că, în perioada de referință, am constatat o mai mare receptivitate din partea factorilor de răspundere abilitați pentru curmarea practicilor ilegale sau generatoare de riscuri, o grijă sporită pentru conservarea patrimoniului și în asumarea răspunderilor administrative și de gestiune, prevăzute de lege.

Nu întâmplător abordăm în mod distinct domeniul financiar-bancar, dat fiind faptul că evoluțiile purtătoare de risc înregistrate în acest sector, în perioada de referință, au impus ca Serviciul Român de Informații să fie intens preocupat de activitatea preventivă, materializând aceasta în 291 de materiale de informare, având ca destinatari factori de decizie cu atribuții pe linia intervenției în vederea împiedicării producerii lor, diminuării sau recuperării prejudiciilor și contracarării influențelor contraproductive asupra celorlalte sfere de activitate.

De asemenea, au fost elaborate și înaintate factorilor în drept alte 23 de documente privind riscurile și amenințările induse de disfuncțiile și ilegalitățile înregistrate pe piața de capital.

Astfel, analiza datelor obținute a relevat tendința de depreciere a credibilității în plan extern a instituțiilor financiare și bancare românești.

Unul dintre factorii favorizanți ai acestei stări de fapt a fost o anumită inconsistență a controlului financiar și a supravegherii bancare, care a facilitat proliferarea indisciplinei în aceste două activități, cu efecte directe asupra mecanismului de alimentare a bugetului de stat și, respectiv, asupra viabilității unor mari bănci.

Din acest ultim punct de vedere, ilustrative sunt cazurile de acumulare a unor impresionante portofolii de credite neperformante, prin practicile utilizate, pe parcursul mai multor ani, de funcționari bancari cu putere de decizie, de ignorare interesată a normelor de prudențialitate, dezinteres pentru recuperarea pierderilor acumulate în timp, ceea ce a avut ca efecte directe (printre altele) privarea agenților economici performanți de fondurile necesare dezvoltării activității și încetinirea procesului de rulare a capitalului, cu influențe asupra nivelului profitului realizat.

În legătură cu această problematică, se impune precizarea că, în ultima perioadă, Banca Națională a României a reușit să stăvilească o serie de situații purtătoare de risc.

Totuși, continuă să se înregistreze cazuri de acordare a unor noi credite de către băncile aflate în dificultate care, pentru acoperirea deficitului de resurse proprii cu această destinație, recurg la contractarea de împrumuturi pe termen scurt de pe piața interbancară, la dobânzi cu mult superioare celor percepute, ulterior, debitorilor lor.

Datele disponibile impun concluzia că, în absența unor soluții de fond mai ferme în domeniul financiar-bancar, nu se va produce decât o deplasare a manifestărilor acute către perioada următoare, când riscurile ar căpăta, însă, o amplitudine cu mult sporită, eventualitate ce poate genera amenințări severe.

Concomitent, S.R.I. a acordat o atenție constantă tendinței de dezvoltare preponderentă a componentei speculative a pieței de capital românești, unele semnalări indicând orientarea spre operațiuni din sfera speculațiilor ilicite, subsecvente amenințării de subminare a potențialului economic național.

Profitând de faptul că, în România, nu s-a creat, încă, o autentică piață de valori mobiliare, unele societăți de profil atrag pe această piață, prin eludarea sau interpretarea voit distorsionată a unor prevederi legale, fonduri importante provenite de la buget, pe care le deturneză, speculativ, de la destinația lor legală.

Am identificat următoarele manopere frauduloase prin care se exploatează unele imprecizii ale cadrului normativ existent în domeniu:

- specularea sumelor alocate, în baza O.U.G. nr.9/1997, într-o singură tranșă, persoanelor disponibilizate ca urmare a concedierilor colective, prin aplicarea programelor de restructurare, privatizare și lichidare, depuse la unele societăți de valori mobiliare pentru cumpărarea de acțiuni de pe piața de capital. Astfel, Societățile de Valori Mobiliare (S.V.M.), implicate în acest gen de operațiuni, în scopul de a-și deduce de cât mai multe ori comisionul de până la 8% din tranzacțiile efectuate, au procedat, la scurt timp, la returnarea către persoanele disponibilizate, a contravalorii acțiunilor în cauză, acestea fiind revândute, în unele situații, chiar altor disponibilizați.

Chiar și după intrarea în vigoare a O.U.G. nr.52/1998, societățile de valori mobiliare în cauză au găsit o altă modalitate de a eluda prevederile acestui act normativ - care stipulează că "beneficiarul care a cumpărat acțiuni nu le poate înstrăina timp de 12 luni" -, constând în încheierea unei convenții între societățile de valori mobiliare și persoanele concediate care au cumpărat pachete de acțiuni de pe piața de capital, pentru administrarea acestora timp de un an.

Ulterior, întrucât au sesizat absența oricărui control asupra respectării prevederilor restrictive la care am făcut referire, S.V.M., invocând clauzele convențiilor încheiate cu deținătorii de acțiuni (persoane concediate), au început să procedeze întocmai ca și până la apariția acestor reglementări, returnând într-un termen scurt sumele depuse de persoanele în cauză și reținând un comision de până la 8%.

Prin toate aceste operațiuni, derulate din inițiativa societăților menționate, se urmărește ca persoanele concediate să obțină, prin fraudă, plățile compensatorii într-o singură tranșă, fără ca piața să înregistreze o infuzie reală de capital. De fapt, prin aceste operațiuni ilicite, se vehiculează banii de la buget - supus unor presiuni mari pentru plata salariilor compensatorii într-o singură tranșă, însă profitul (ilegal) este însușit numai de S.V.M.;

- eludarea cu bună știință, de către unii agenți economici privatizați, în care statul deține mai mult de 10% din pachetul de acțiuni, a prevederilor H.G. nr.55/1998 pentru aprobarea Normelor Metodologice privind privatizarea societăților comerciale și vânzarea de active, precum și a Regulamentului de organizare și funcționare a Fondului Proprietății de Stat, care interzic participarea la cumpărarea de acțiuni sau active, sub sancțiunea nulității contractelor de vânzare cumpărare încheiate.

Or, s-a dezvoltat practica agenților economici din categoria amintită de a achiziționa pachetele majoritare de acțiuni deținute de F.P.S. la alte societăți comerciale aflate în proces de privatizare. Pentru a evita anularea contractului, firma cumpărătoare recurge - prin asociatul său principal și, în același timp, administrator - la majorarea capitalului social prin vânzarea și apoi recumpărarea propriilor acțiuni de pe piața de capital, cu sprijinul societăților de valori mobiliare, prin aceasta realizând și reducerea sub 10% a cotei de participare a statului la capitalul social al firmei. Folosind o astfel de manevră frauduloasă, cumpărătorii majoritari de acțiuni intră, formal, în legalitate. Prin aceste metode (și nu numai) se favorizează inclusiv preluarea, în schimbul unor sume derizorii, a societăților comerciale autohtone de către cercuri economico-financiare externe, fapt ce explică de ce unii dintre noii proprietari pot să adopte, fără nici un fel de risc, strategiile antieconomice amintite mai sus.

I.2. Evoluții purtătoare de risc în plan social

În prima jumătate a acestui an, societatea românească s-a confruntat cu efectele directe ale radicalizării atitudinii unor lideri sindical care, exploatănd nemulțumirile acumulate în timp ale unor categorii socio-profesionale, au reușit să deturneze mișcări revendicative - absolut firești într-un stat democratic - în acțiuni periculoase pentru climatul social intern, care au adus atingere inclusiv instituțiilor statului, ceea ce le-a conferit caracter destabilizator.

Constituirea premiselor unor riscuri care puteau decurge din stările de tensiune și din alte fenomene sociale cu un astfel de potențial a fost semnalată cu continuitate tuturor factorilor abilitați legal să intervină pentru contracararea acestora.

Multitudinea documentelor de informare a luat forme diverse, de la semnale punctuale asupra unor intenții de genul amintit - elaborate după minuțioase acțiuni de verificare destinate evitării lansării de semnale distorsionate - și până la materiale de analiză complexe, care au prezentat, din timp, iminența dezvoltării unor stări tensionale de masă în întregi sectoare de activitate sau regiuni ale țării.

Astfel, problematica tensiunilor sociale cu diverse cauzalități și diferite amplitudini a fost abordată în cele 260 buletine de evenimente editate în perioada de referință (marea majoritate a capitolelor ce au alcătuit aceste materiale - 1.361 - referindu-se la tensiuni de sorginte economică), în 664 de note, cu diverși beneficiari, în alte 97 materiale de sinteză ce abordau situații la nivel sectorial și, respectiv, în 13 buletine lunare de risc.

O mare parte a acestora s-a referit la cele două evenimente cu potențial destabilizator, concretizate în manifestările minerilor din Valea Jiului, operativitatea cu care au fost transmise și justetea semnalelor ajunse la beneficiarii legali fiind confirmate inclusiv de verificările efectuate de Comisia Comună de Control Parlamentar.

Conform analizei efectuate, cauzele acumulărilor de tensiune constau, preponderent, în degradarea nivelului de trai și ineficiența programelor de reconversie profesională și se manifestă îndeosebi în marile centre cu societăți industriale "mamut", în zonele monoindustriale și în cele unde șomajul a atins cote înalte.

La acestea, se adaugă și alți factori favorizanți, care contribuie la acutizarea unor stări de spirit, dintre care sunt de evidențiat:

- disfuncțiile și ilegalitățile persistente în exercitarea actului administrativ și de justiție.

Din analiza semnalărilor care ne-au fost adresate a rezultat că principalul risc pe care îl conturează acest gen de manifestări este erodarea încrederii populației în cei care îi administrează interesele, mai ales la nivel local, sau înfăptuiesc actul de justiție.

Se impune precizarea că, fără să încalcăm în nici un fel echidistanța, am investigat, cu aceeași măsură, toate semnalele referitoare la abuzuri și ilegalități săvârșite de reprezentanți ai administrației și justiției. Rezultatul s-a materializat în informarea factorilor de decizie abilitați să prevină și să contracareze astfel de fapte cărora le-am pus la dispoziție 43 de materiale de sinteză pe temă. Verificările pe care le-au efectuat, s-au finalizat prin adoptarea de măsuri în consecință;

- efectele unor campanii de denigrare a instituțiilor statului român, declanșate de entități autohtone și străine interesate, la care se adaugă declarațiile oportuniste, cu accente radicale asupra unor probleme sensibile în spațiul civic;
- afectarea dreptului la ocrotirea sănătății, expres prevăzut în Constituție, prin perpetuarea disfuncțiilor și ilegalităților semnalate în Raportul anterior, în sistemul de asistență medicală;
- perturbarea funcționării sistemelor de furnizare a serviciilor edilitare esențiale, cu implicații inclusiv asupra sănătății populației;
- efectele catastrofelor naturale, pe fondul persistenței unor vulnerabilități în domeniul lucrărilor de protecție adiacente cursurilor de apă.

Nu în ultimul rând, inadecvarea la realități a strategiilor specifice de dezamorsare a stărilor de încordare prin ignorarea, de către unii factori cu responsabilități în domeniul protecției sociale, a surselor de tensiune, aplicarea unor metode eronate de aplanare a conflictelor apărute sau lipsa de promptitudine cu care se acționează, observabile în anumite cazuri, favorizează apariția situațiilor în care tensiunile pot degenera în mișcări cu un substanțial potențial violent.

Tot în ceea ce privește acțiuni și atitudini care încalcă normele constituționale, conținând un potențial de risc în plan social, considerăm necesară mențiunea că, în absența unor reglementări clare în materie, activități ale unor firme de pază și protecție încalcă tot mai frecvent drepturile și libertățile cetățenilor.

Această evoluție este marcată de alimentarea continuă a bazelor de date (despre viața particulară a unor persoane) pe care și le-au constituit unele dintre societățile menționate, informații obținute și valorificate pe căi ilegale (prin investigații, filaj și interceptări ale convorbirilor cu mijloace tehnice pe care, în parte, S.R.I. le-a făcut publice), în scop de intimidare și șantaj.

I.3. Amenințări transfrontaliere - nonmilitare - la adresa siguranței naționale

Unii factori de risc semnalati în precedentul Raport s-au manifestat cu o intensitate crescândă, ceea ce a impus eforturi suplimentare din partea Serviciului, materializate în aprofundarea procesului de cunoaștere și, implicit, în optimizarea capacității de prevenire și contracarare a stărilor de fapt și fenomenelor generate de acestea. Dintre acestea, au reținut atenția cele subsumate amenințărilor transfrontaliere la adresa siguranței naționale.

a) Criminalitate economică organizată

Cazuistica finalizată de cadrele instituției, în cooperare cu structuri specializate din Ministerul de Interne și Parchet, este sugestivă pentru dimensiunile la care a ajuns acest fenomen.

S-a reușit identificarea și anihilarea unor rețele specializate în contrabanda cu țigări, domeniu în care, anual, bugetul statului este păgubit cu sume ce depășesc 250 milioane dolari S.U.A..

Centre de comandă ale unor grupuri criminale specializate în contrabanda cu țigări s-au instalat în București, Constanța, Timișoara, Giurgiu. Marfa a fost procurată din Cipru, Grecia, Bulgaria, Republica Moldova, Ucraina, Belgia și Ungaria, de la producători sau din zone libere, unde grupurile care acționează pe teritoriul României și-au constituit legături, țigările fiind introduse în țară, marcate cu timbre false, netimbrate sau, de cele mai multe ori, recurgându-se la subevaluarea transporturilor.

Similar, în activitățile de comercializare ilegală a alcoolului, s-au dezvoltat veritabile rețele de tip mafiot în mai multe zone ale țării: în Moldova (Iași, Suceava, Vaslui, Galați), în Oltenia și în Transilvania (Bihor, Covasna).

În comerțul ilegal cu cafea, ilustrativ este cazul unui grup de cetățeni arabi ce a acționat în București, care au înființat o rețea de societăți comerciale și firme-fantomă pe care le au folosit în mod sistematic în scopul sustragerii de la plata taxelor și impozitelor aferente, coordonatorul rețelei - cetățean arab - creându și, prin corupție, o serie de legături în rândul unor funcționari publici, inclusiv din sistemul financiar și vamal.

Exemplele menționate, pe care le considerăm relevante, împreună cu situațiile punctuale aflate în faza de investigare, ne-au permis să formulăm unele concluzii asupra evoluției fenomenului:

- manifestările cele mai frecvente sunt activitățile de contrabandă și operațiunile subsumate evaziunii fiscale, precum și repunerii în circuitul economic a fondurilor dobândite ilicit, prin intermediul unor lanțuri de firme fantomă și rulări fictive ale mărfurilor, pentru micșorarea, până la dispariție, a sumelor supuse impozitării;
- având în vedere că acțiunile crimei organizate nu constituie un specific al țării noastre, majoritatea societăților care traversează perioade de tranziție între două etape istorice cunoscând evoluții similare, considerăm că riscul de siguranță este tendința ca manifestări specifice altor spații unde fenomenul s-a dezvoltat la cote alarmante să fie transpuse pe teritoriul național. În aceste state, unele cercuri ce derulează astfel de activități acumulează un potențial de putere atât de consistent, încât au ajuns să țintească (și chiar să reușească uneori) accesul în medii decizionale și structuri cu atribuții de control (financiar și vamal), ca și din sistemul bancar;
- s-au menținut tendințele de diversificare și perfecționare a metodelor și mijloacelor adoptate în acest gen de operațiuni, autorii lor urmărind, cu consecvență, agregarea grupurilor infracționale în structuri organizate, transnaționale;
- caracteristicile ultimei perioade sunt accentuarea tendinței de integrare a grupărilor criminale românești pe principii tipic mafiot și de coagulare pe criterii etnice a organizațiilor similare alogene ce operează în țara noastră, între care se remarcă, prin agresivitate și pericolozitate, rețelele arabe, chineze și cele constituite din indivizi proveniți din spațiul Comunității Statelor Independente.

Problematika specifică economiei subterane și criminalității economice organizate a făcut obiectul informării factorilor abilitați legal să intervină pentru eradicarea premiselor de risc și vulnerabilităților specifice, cărora le au fost adresate, în perioada de referință, 84 documente care semnalau probleme cu reale implicații asupra siguranței naționale.

De asemenea, informațiile obținute au fost valorificate și în cadrul cooperării, în 52 sinteze operative și note speciale care au fost adresate Consiliului Suprem de Apărare a Țării, Ministerului Public, Ministerului de Interne, Ministerului Finanțelor.

b) Acțiuni ale unor grupări aderente la curente ideatice extremiste

Activitățile grupărilor aderente la idei politice extremiste s-au înscris, în general, pe coordonatele anterior evidențiate, concluzia generală care se desprinde din evaluarea datelor obținute în perioada de referință fiind aceea că persistența precarității structurale și audiența redusă a respectivelor grupări nu le conferă un grad substanțial de pericolozitate directă și imediată pentru siguranța națională. Am avut, însă, în atenție, riscurile generate de impactul asupra unor categorii sociale vizate, precum și specularea propagandistică a activității acestora de către cercuri preocupate de blocarea materializării intereselor externe ale României.

În planul acțiunilor nucleelor care vehiculează idei din sfera extremismului de dreapta au continuat demersurile vizând apropierea momentului recluderii unei structuri la scară națională, asemănătoare "Gărzii de Fier", în perspectiva accederii acesteia pe scena politică.

În prezent, activități în sfera extremismului de dreapta sunt promovate - de regulă, într-o formă disimulată - de către 28 de organizații, asociații ori diverse nuclee clandestine, existând premise ca numărul acestora să crească la 29-30 înainte de sfârșitul anului în curs. În acest moment, există nu mai puțin de 12 fundații și asociații constituite de adepți ai legionarismului, dintre care unele fac în mod deschis apologia violenței și crimei politice.

Deși au avut o amplasare redusă, îndeosebi din cauza audienței modeste, au continuat să rețină atenția evoluțiile grupărilor orientate către extrema stângă, îndeosebi cele destinate structurării unor organizații mai puternice în teritoriu.

La sfârșitul perioadei analizate, funcționau 9 fundații și asociații care desfășoară activități de această factură. După o lungă perioadă de stagnare, în decursul căreia filonul ideologic principal al acestor grupări a fost de natură involuționistă - ipotetica reîntoarcere la "statul socialist multilateral dezvoltat" - asistăm, în prezent, la reorientări, cel mai adesea marcate de radicalism. Acest aspect a devenit evident în cursul recentelor ostilități din Kosovo, diferite grupări de această sorginte angajându-se în acțiuni propagandistice deschise anti-N.A.T.O..

Principala preocupare a nucleelor respective rămâne circumscrisă încercărilor de organizare și legalizare a unor formațiuni care se doresc continuatoarele ale fostului Partid Comunist Român, în scopul reapariției pe scena publică.

Deoarece mijloacele materiale de care dispun grupările în cauză sunt modeste, liderii lor au continuat demersurile pentru a obține finanțare din străinătate.

Tot în perioada de referință, s-au semnalat manifestări deschise de factură troțkistă, dublate de încercări de infiltrare și radicalizare a mișcării sindicale, efectuate la inițiativa unor activiști din străinătate.

Precizăm că omisiunile din textul prezentului Raport, privind nume de persoane și de grupuri adepte ale unor ideologii extremiste, sunt intenționate, pornind de la hotărârea de a nu le acorda o importanță mai mare decât li se poate atribui în mod obiectiv, fiind dovedit faptul că unii dintre lideri au manifestări de exhibiționism politic.

Pe fondul unor influențe externe, au luat amploare activitățile anumitor grupări ce avansează proiecte promoționale ale depersonalizării, desocializării, anomiei sociale și chiar ale manifestărilor anarhice, violente, cu repercusiuni în planul siguranței naționale și impact mai ales în rândurile tinerilor.

Liderii acestor grupări nu ezită să-și îndoctrineze adepții cu idei subversive, cum ar fi "caracterul satanic" al instituțiilor statului de drept sau pretinsa implicare a clasei politice într-o "conspirație împotriva poporului român".

Numărul grupărilor de acest gen, concentrate în special în mediul urban, a ajuns la 450. În unele cazuri, se semnalează și propensiunea spre ripostă violentă a adepților acestora la orice încercare de "perturbare" a modului de viață pentru care au optat. În acest sens, continuă să se remarce grupările aderente la curentul satanist.

Mai ales după conflictul din Kosovo, entități externe interesate au acționat, cu intensitate crescândă, în vederea influențării în plan psihosocial și manevrării anumitor categorii de populație în sensuri contrare intereselor naționale. Cu sprijinul unor autohtoni, aflați sub influența acestora, promovează teze și proiecte ce au ca scop știrbirea autorității statale. Asemenea demersuri vizează generarea unor curente de opinie cu tentă autonomist-separatistă.

Rețin atenția, sub aceste aspecte, acțiunile desfășurate - sub diverse acoperiri (iar, în ultima perioadă, din ce în ce mai deschis) - atât în străinătate, cât și pe teritoriul nostru național ce evidențiază:

- preocupări ale unor organizații radicale și chiar servicii speciale străine de a constitui și activa grupuri de extremiști, structurate pe criterii etnice, ideologice și religioase, din regiuni ale țării noastre;
- inițierea unor diversiuni de către elemente provocatoare care, pentru a-și satisface interesele, încearcă - speculând anumite nemulțumiri sociale - să tulbure climatul de înțelegere interetnică.

Considerăm, însă, că exagerarea potențialului de pericol al unor manifestări de genul celor menționate, datorată necunoașterii pe fond a evoluțiilor în problemă ori veleitarismului, poate aduce deservicii efortului de menținere a echilibrului climatului social.

Intervenția preventivă s-a realizat, în toate cazurile, în conformitate cu normele în vigoare, prin informarea factorilor de decizie competenți a dispune înlăturarea unor situații, cauze sau împrejurări din care pot rezulta amenințări la adresa siguranței naționale, fiind promovate peste 700 de informații.

Eficiența acțiunilor preventive este grevată de unele lacune ale cadrului legislativ, care fac dificilă, spre exemplu, curmarea activităților ilegale, extremiste - în unele cazuri chiar subversive, anticonstituționale - desfășurate de unele entități non-profit de tipul fundațiilor, asociațiilor etc..

Se impune să facem o mențiune specială și anume aceea că, fiind străine mediului social românesc, manifestările extremiste, indiferent de sorginte, nu au găsit ecou la nivelul mării majorități a populației, care respinge astfel de abordări.

c) Acțiuni ale unor grupări din România ce aparțin de organizații cu activități din sfera terorismului ori asociate acestuia

Tratarea acestui capitol necesită următoarele precizări:

- România nu se înregistrează cu problematică teroristă autohtonă;
- Serviciul Român de Informații a beneficiat constant de sprijin din partea populației pentru identificarea oricăror activități care ar fi putut intra sub incidența fenomenului.

Pentru țara noastră, pericolul indus de prezența, pe teritoriul național, a unor elemente ale grupărilor teroriste străine cunoscute ca atare derivă din acțiunile - unele la vedere, altele pe deplin conspirate - desfășurate de acestea, în scopul materializării obiectivelor generale ale organizațiilor din care fac parte.

S-a evidențiat, astfel, prezența din ce în ce mai numeroasă și intensificarea activităților desfășurate de membri și simpatizanți ai "Partidului Muncitorilor din Kurdistan" (P.K.K.). Dintre acțiunile militanților kurzi, au fost puse în evidență: strângerea de fonduri, prin activități economice legale și ilegale (incluzând contrabanda, evaziunea fiscală, spălarea banilor murdari) și repatrierea ilegală a acestora, prin strângerea de "cotizații" ori prin perceperea "taxelor de protecție", atât de la kurzi, cât și de la etnici turci; coordonarea emigrării unor congeneri (pe filiere ilegale ce tranzitează România) către statele din spațiul Schengen; traficul ilegal a valutei și drogurilor.

Au fost monitorizate, cu precădere, orice atitudini care ar fi putut constitui preparative pentru comiterea unor acte teroriste, până în prezent reușind să menținem situația sub control.

Un aspect în cazuistica din problemă îl constituie relațiile stabilite între P.K.K. și unele structuri mafioate străine ce activează în România, având ca obiectiv expatrierea unor fonduri în beneficiul organizației kurde.

Impulsionată de evenimentele legate de capturarea și condamnarea liderului Abdullah Ocalan, activitatea propagandistică a ramurii din România a P.K.K. a cunoscut o evoluție în ascensiune. Unele manifestări publice din această categorie puteau degenera în violențe, dacă autoritățile române nu ar fi acționat de o manieră adecvată.

În ceea ce-l privește, Serviciul Român de Informații a furnizat factorilor în drept informații care au făcut posibilă prevenirea unor evoluții similare cu cele înregistrate în alte state europene.

Factori de risc suplimentari în această problematică, pe care instituția noastră i-a avut în vedere, derivă din următoarele realități:

- apariția în România, prin simetrie, a unor formațiuni care acționează pentru contracararea activităților desfășurate de kurzi, mijloacele folosite mergând de la culegerea de informații până la suprimarea fizică a membrilor structurilor inamice;
- constituirea la nivel european a unei "alianțe de luptă kurdo-turce", formată din 8 organizații teroriste turce și kurde cu orientări de extremă stânga, denumită Forțele Revoluționare Unite, ceea ce a determinat intensificarea ofensivei armate a respectivelor organizații "împotriva guvernului turc și a statelor membre N.A.T.O.", în scopul "instaurării unei dictaturi a proletariatului".

În ceea ce privește structurile din țara noastră ale organizațiilor teroriste palestiniene, riscurile potențiale pe care le-am avut în atenție constau în posibilele răspunsuri violente la dinamica evoluțiilor din Orientul Mijlociu, dat fiind faptul că în România sunt încă prezente elemente ale acelor organizații disidente, ce se opun procesului de pace arabo-israelian, printre care:

1. Frontul Popular pentru Eliberarea Palestinei (F.P.E.P.),
2. Frontul Democrat pentru Eliberarea Palestinei (F.D.E.P.),
3. Al Fatah - Consiliul Revoluționar,
4. Al Fatah - Mișcarea de corecție
5. Al Saika - Avangarda Războiului de Eliberare Populară,
6. Frontul de Eliberare a Palestinei (F.E.P.).

Ne preocupă în egală măsură tendința de reorganizare a nucleelor "Al-Fatah", precum și acțiunile disidenței palestiniene ce vizează punerea în operă, împreună cu nucleul " Hamas", a unui "plan comun de cooperare", menit să ajute la rezolvarea problemei integrării poporului palestinian "în granițele vechii Palestine".

S-au detectat și intenții de creare, în țara noastră, a unor puncte de sprijin sau baze operative sub acoperirea unor societăți comerciale care, în conjuncturi favorabile, să poată fi folosite pentru materializarea unor planuri de acțiuni teroriste.

Factori de risc pentru siguranța națională derivă și din consolidarea continuă pe teritoriul țării noastre a structurilor unor organizații teroriste de sorginte fundamentalist-islamică - cum sunt "Frații Musulmani", "Hezbollah", " Hamas" ș.a. - care desfășoară activități specifice, îndeosebi: culegere de date despre posibile ținte de pe teritoriul României, dar și despre oportunități de derulare a unor activități ilegale; consolidarea financiar-logistică a nucleelor proprii; găzduirea unor comandouri și sprijinirea lor în tranzitul către diverse destinații ș.a., inclusiv sub acoperirea de fundații, ligi sau asociații islamice.

Informațiile obținute evidențiază faptul că activitățile structurilor aparținând unor organizații fundamentalist-islamice în țara noastră se bazează pe o strategie complexă, emisă de Consiliul Islamic pentru Europa de Est, care a elaborat un program comun pentru țările balcanice, inclusiv pentru România.

O noutate, în această problematică, este apariția unei noi organizații fundamentaliste algeriene, disidentă din "Grupul Islamic Armat", intitulată "Grupul Salafist pentru Apel și Luptă", alcătuită din elemente mult mai radicale, informațiile existente relevând intenția de constituire și în România a unor astfel de structuri.

Serviciul Român de Informații va continua să monitorizeze acțiunile structurilor amintite mai sus, ținând cont și de faptul că existența lor se constituie în factori de risc pe această linie, putând surveni interferențe ulterioare între preocupările unor elemente autohtone cu orientări extremiste și, respectiv, activitățile unor grupări din țara noastră ale organizațiilor străine din sfera criminalității organizate, dintre care unele sunt cu certitudine asociate terorismului.

O dimensiune aparte a activității antiteroriste, destinată îndeosebi prevenirii producerii de atentate la adresa reprezentanților unor state vizate, lovirii intereselor acestora ori a unor obiective românești și străine din domeniul aviației civile, o reprezintă activitatea de protecție specializată.

În legătură cu acest aspect, se impune precizarea că, de buna funcționare a structurii de protecție antiteroristă, depinde într-o mare măsură modul în care autoritățile străine evaluează gradul de asigurare a securității activităților proprii derulate în România de reprezentanțele diplomatice, economice ori de altă natură.

Estimând corect importanța domeniului, Brigada Antiteroristă a elaborat o strategie de modernizare a acestuia - similară celor operaționalizate de state cu tradiție în materie -, cu accent pe creșterea ponderii mijloacelor tehnice performante, aliniată la standarde, a activității specifice, ceea ce justifică și un efort financiar suplimentar.

Poziționarea geografică a României și unele vulnerabilități interne (în special cele care se manifestă în paza și supravegherea frontierei de stat, ca și cea constituită de cuplarea - anterior evidențiată - între nucleele crimei organizate autohtone și organizații străine de această factură) se constituie în factori favorizanți și pentru conturarea altor amenințări transfrontaliere.

Dintre acestea, sunt de evidențiat posibilitățile de tranzitare ori chiar stocare pe teritoriul național a unor substanțe, produse și tehnologii supuse controlului internațional strict, printre care se numără cele destinate fabricării armelor nucleare, chimice ori biologice.

Cu toate că fenomenul este încă, în România, într-o fază incipientă, S.R.I. a acționat cu fermitate, actualizându-și, pe de o parte, concepția de muncă și abordând cu atenție procedurile de investigare informativă specializată pe aceste linii, iar pe de altă parte dezvoltând în mod corespunzător relațiile de colaborare cu structuri similare din statele partenere.

În acest fel, instituția a fost în măsură să identifice din timp riscurile specifice domeniului care, dacă s-ar fi concretizat, ar fi putut afecta siguranța națională nu doar direct, prin pericolele la care ar fi expuse populația și obiectivele românești, ci și indirect, prin alterarea relațiilor externe pe spații de interes strategic pentru România.

Dincolo de măsurile specifice luate de Serviciul Român de Informații în prevenirea ori combaterea manifestărilor autohtone ale vectorilor amenințărilor transfrontaliere - la cele de mai sus adăugându-se elaborarea și înaintarea factorilor în drept a 112 documente de informare -, instituția noastră a contribuit și în plan internațional la combaterea terorismului și criminalității organizate transnaționale asociate acestuia, în special pe coordonatele traficului ilegal de tehnologii, materiale și dispozitive utilizabile în realizarea armelor de distrugere în masă sau convenționale.

S-a acționat atât pe linia unei susținute cooperări cu structuri omologe din state partenere, cât și prin materializarea preocupărilor de natură normativ-conceptuală în materie. Ilustrativă, în acest ultim sens, este participarea, împreună cu Ministerul Afacerilor Externe, la elaborarea, în cadrul unei Comisii a Organizației Națiunilor Unite, a proiectului de Convenție Internațională pentru combaterea terorismului nuclear.

d) Pirateria informatică

Pe fondul tendințelor actuale, tot mai pregnante, de dezvoltare la scară globală a societății informaționale, care antrenează perspectiva extinderii semnificative a rețelelor și serviciilor informatice în instituții ale statului român și în alte locuri în care se cumulează date secrete ori nedestinate publicității, ne-am confruntat cu amplificarea riscurilor generate de menținerea unei slabe capacități de reacție la agresiunile de natură informatică.

Un factor de risc pentru siguranța datelor și informațiilor secrete vehiculate și stocate de instituțiile de interes național este reprezentat, cu precădere, de vizibila accentuare a preocupărilor pentru accesarea neautorizată a bazelor de date - îndeosebi din domeniul economico financiar - de către persoane ori grupuri de interese, ceea ce ar putea avea ca rezultate culegerea și transmiterea de informații secrete, modificarea acestora sau, respectiv, distrugerea lor prin generarea și difuzarea de viruși informatici.

În acest context, S.R.I. își exprimă speranța că printre noile priorități ale procesului normativ se va număra și adoptarea cât mai urgentă a unui pachet unitar de legi și norme tehnice care să asigure reglementarea domeniului informatic (după modelul țărilor avansate în această privință) de o manieră care să limiteze posibilitățile manipulării vicioase a informațiilor stocate și transmise prin rețelele informatizate.

Nu putem aborda problematica în domeniu fără să facem referire la faptul că, deși există un program național în acest sens, se mențin disfuncții în funcționarea structurilor cu atribuții în domeniul informatic, neatingerea într-un timp rezonabil a parametrilor de performanță preconizați putând genera efecte contrare dezideratului de integrare europeană.

Vulnerabilitățile sistemelor informatice și de telecomunicații au constituit obiectul a 32 documente de informare.

I.4.Preocupări străine divergente intereselor strategice ale României

Pe fundalul unor evoluții interne, dintre care cele mai relevante au fost abordate în cele de mai sus, în perioada de referință au impus o atenție deosebită - date fiind dinamica fără precedent, în raport cu ultimii ani, ca și posibilele semnificații și implicații în plan strategic - acțiunile susținute și coerente ale unor entități străine ce vizează detectarea, studierea atentă sau chiar exacerbarea și exploatarea unor vulnerabilități interne de ordin politic, economic, psiho-social, militar, precum și afectarea poziției internaționale a statului nostru.

Mutațiile în plan geopolitic intervenite în ultimul an în sud estul Europei, care au antrenat atât centri de putere de anvergură mondială, cât și state situate în vecinătatea României - cele mai semnificative fiind escaladarea crizei din Kosovo și evoluțiile post conflict cu relevanță pentru configurația viitoare a regiunii -, au dinamizat unele acțiuni, stări de fapt și fenomene (înregistrate, practic, pe toate liniile de muncă din S.R.I.) ce pot genera amenințări la adresa siguranței naționale.

Aspectele cele mai diverse privind impactul (produs deja sau probabil) asupra României al evoluțiilor de pe spațiul ex-iugoslav au fost surprinse în 247 documente de informare, dintre care unele cu un pronunțat caracter analitic, care au anticipat mutații și tendințe purtătoare de risc ale fenomenelor generate sau antrenate de respectivele evoluții.

În acest plan, s au înregistrat acțiuni ce constituie veritabile obstrucții în procesul de integrare a României în structurile politico-militare și economice euro-atlantice, obiectiv prioritar, definit ca atare de strategia de securitate națională.

O parte dintre acțiunile subsumate acestui obiectiv au avut în vedere relansarea unor campanii propagandistice, de influență și dezinformare, vizând în special descurajarea opțiunilor autorităților române pentru grăbirea începerii tratatelor de aderare la Uniunea Europeană, ori, după caz, pentru susținerea acțiunilor Alianței Nord Atlantice și, respectiv, inducerea unor curente anti-N.A.T.O. în rândul opiniei publice autohtone, în condițiile în care România a fost direct afectată, din punct de vedere economic, de noul embargo impus R.F. Iugoslavia, iar pagubele produse de cel precedent nu au fost în nici un fel compensate.

Pe aceste coordonate, au fost depistate preocupări insistente pentru identificarea și cultivarea unor persoane ce ocupă poziții în aparatul de stat și în mediul formatorilor de opinie (media, organizații sindicale) în scopul influențării celor pretabili să exercite presiuni menite să împiedice ori să întârzie materializarea eforturilor de integrare ale României.

Totodată, uzând de diverse metode și mijloace specifice, entitățile interesate au derulat și alte acțiuni, care au avut drept obiectiv stimularea pozițiilor defetiste conform cărora România va avea, și în viitor, un statut incert în planurile securității naționale și, respectiv, dezvoltării economice.

În perioada de referință, au fost elaborate și înaintate factorilor în drept 61 materiale referitoare la acțiuni de obstrucționare a accesului României în structurile europene și euro-atlantice, dintre care unele cu un pronunțat caracter analitic, de evaluare-prognoză, referitoare la implicațiile dinamicii de ansamblu a procesului de reconfigurare a arhitecturii de securitate pe continent asupra țării noastre.

Secțiunea II. Capacitatea de răspuns la dominantele contextului operațional

Rezultatele obținute, confirmate și prin concluziile rezultate în urma controlului parlamentar, atestă că direcțiile de acțiune și obiectivele asumate de către Serviciul Român de Informații exprimă o concepție modernă asupra menirii instituției, o bună conexiune la realități și o adaptare dinamică și eficientă la contextul operativ, ca și preocuparea pentru încadrarea tuturor activităților specifice în limitele stricte ale legii.

Totodată, reorientările conceptuale și adaptarea în timp real a activității concrete la evoluțiile din câmpul tactic au demonstrat că instituția reprezintă un organism viu, care percepe direct mutațiile și își reglează permanent capacitatea de răspuns. Toate acestea au fost și sunt posibile și datorită calității factorului uman.

Depășind neajunsurile de ordin obiectiv care au afectat și Serviciul Român de Informații, cadrele noastre au respectat strict normele ce guvernează statul de drept, fiind puține și ne semnificative, la scara instituției, cazurile de încălcare a dispozițiilor legilor și regulamentelor ce le guvernează activitatea.

II.1. Priorități și caracteristici ale demersului de adaptare funcțională

Pentru a fi în măsură să răspundă sarcinilor conferite prin lege, într-un context operativ extrem de complex, așa cum reiese și din aspectele prezentate mai sus, Serviciul Român de Informații a procedat la demersuri organizatorice interne - derulate în conformitate cu obiectivele asumate în precedentul Raport de activitate și în Rapoartele anuale de bilanț - care au vizat, simultan, planurile structural, conceptual-metodologic, al resurselor umane și relațional.

a) Căi de eficientizare a organizării, planificării și orientării acțiunilor S.R.I.

Preocupată de îmbunătățirea parametrilor la care se derulează activitatea managerială, conducerea instituției și-a asumat și a urmărit constant materializarea următoarelor obiective:

1. asigurarea unei structuri echilibrate și flexibile a instituției, care să permită atât îndeplinirea criteriilor de funcționalitate în relaționarea pe verticală și orizontală a unităților componente, cât și adaptarea Serviciului, în ansamblu, la dinamica operativă și la evoluțiile cadrului normativ. Aceasta a impus un proces de continuă reorganizare, ale cărui etape sunt:
  - a. identificarea fenomenelor relevante pentru siguranța națională;
  - b. adoptarea măsurilor organizatorice necesare pentru fundamentarea unui răspuns operațional optim;
  - c. derularea acțiunilor specifice pe linia prevenirii riscurilor și amenințărilor semnalate;
  - d. culegerea și analizarea datelor ilustrative cu privire la reacțiile vectorilor purtători ai acestora în raport cu măsurile adoptate de instituție;
  - e. adaptarea noilor operațiuni la respectivele reacții;
  - f. previzionarea unor evoluții posibile, perfecționarea, în timp real, a mijloacelor și metodelor utilizate, în funcție de eficiența dovedită în teren.

Demersurile inițiate în acest scop au vizat, cu precădere, realizarea indicilor de performanță privind coordonarea și controlul activităților specifice desfășurate de palierele de execuție pe toate liniile de muncă, precum și elaborarea sau perfecționarea, în urma analizei schimbărilor survenite în plan operativ, tactic și strategic, a principalelor documente de planificare și reglementare internă a activității, în conformitate cu evoluțiile actuale sau de perspectivă ale amenințărilor și surselor de risc pentru siguranța națională;

2. restructurarea, reorientarea și optimizarea activității fiecărei unități din componența Serviciului Român de Informații.

Subsumate acestor obiective, direcțiile de acțiune ale structurilor de profil ale S.R.I. au vizat:

- planificarea și orientarea informativă. S-a asigurat transpunerea în practică a concepției conducerii Serviciului privind obiectivele activității informativ-operative, în scopul identificării, cunoașterii și prevenirii amenințărilor actuale la adresa siguranței naționale, în concordanță cu interesele fundamentale ale statului român;
- coordonarea și controlul, pe principiile ierarhizării funcționale și compartimentării muncii.

Deoarece calitatea activităților desfășurate de instituție în ansamblu depinde hotărâtor de parametri în care funcționează unitățile componente, situate pe diverse paliere ierarhice, conducerea Serviciului și structurile

centrale au îndrumat acțiunile tuturor unităților, într-o concepție unitară și ofensivă, sub imperativul încadrării întregii activități specifice în limitele stricte ale legii;

- optimizarea activităților specifice formării profesionale și, nu în ultimul rând, a stării disciplinare și protecției contrainformative a cadrelor S.R.I..

Reorganizarea activității instituției, pe aceste coordonate, începând cu luna iunie 1997 și continuând pe parcursul perioadei analizate de ultimele două Rapoarte înaintate Parlamentului, a avut o primă expresie concretă în inițierea, de către conducerea S.R.I., a unei ample acțiuni de analiză a tuturor unităților centrale și teritoriale, care a avut în vedere următoarele obiective principale:

- sporirea substanțială a eficienței activității de informații pentru realizarea siguranței naționale;
- creșterea capacității de cunoaștere a întregului aparat, în raport cu dinamica operațională;
- îmbunătățirea aportului informativ al unităților specializate și tehnico-operative cu funcționalități complementare;
- eliminarea unor structuri intermediare, care diminuau operativitatea fluxului informațional și nu se mai justificau în etapa actuală;
- adaptarea activității și dimensiunii structurilor din teritoriu la specificitatea problemelor fiecărei zone;
- întărirea controlului de legalitate și de specialitate asupra întregii activități;
- perfecționarea raporturilor cu societatea civilă și cu celelalte instituții ale statului;
- continuarea procesului de întinerire a aparatului și promovarea în funcții de decizie exclusiv pe criterii de competență;
- redimensionarea și eficientizarea activităților de asigurare tehnico-materială, financiară și medicală.

Ulterior, concluziile rezultate din acest proces s-au materializat îndeosebi în elaborarea noului Regulament de funcționare a S.R.I., prin care:

- au fost redefinite atribuțiile și competențele unităților centrale și teritoriale, pe baza cărora au fost elaborate și aprobate noile state de organizare, regulamentele de organizare și funcționare și fișele posturilor;
- s-au optimizat relațiile de conducere și coordonare a activității unităților centrale și teritoriale;
- s-a trecut în structura Secretariatului General Arhiva S.R.I., asigurându-se, astfel, un control mai strict asupra circuitului documentelor, precum și prevenirea scurgerii de date sau informații din arhiva fostei Securități;
- au fost îmbunătățite activitățile de relații cu publicul, prin constituirea unui compartiment specializat în furnizarea, către cetățeni, a datelor necesare reconstituirii unor drepturi legale.

După intrarea în vigoare a noului Regulament de funcționare, pe baza necesităților apărute pe parcurs, au fost stabilite și alte măsuri organizatorice, dintre care menționăm următoarele:

- restructurarea unor linii de muncă, prin înființarea unor diviziuni generale, având în subordine diviziuni specializate pe domenii mai bine conturate, pentru creșterea capacității de cuprindere a problematicii specifice la nivel național;
- regândirea și redefinirea concepției de muncă pe alte linii, renunțându-se la unele obiective care nu se încadrau strict și direct în problematica majoră a siguranței naționale și direcționându-se mai ferm activitatea de informații spre amenințările actuale specifice profilelor respective, ca și spre cerințe derivate din perspectiva integrării României în structurile europene și euro-atlantice;
- creșterea capacității de prevenire și ripostă antiteroristă, prin adaptarea - în plan informativ și operațional - a structurilor proprii la actualele dominante ale contextului internațional și intern;
- redefinirea problematicii specifice de protecție a activității și a cadrelor S.R.I., preluându-se unele elemente de interes din practica și experiența structurilor similare europene și euro-atlantice, concomitent cu redimensionarea compartimentelor funcționale;
- reformularea atribuțiilor Corpului de Control, în sensul sporirii eficienței acestuia;
- perfecționarea activității de asigurare a legalității, atât la nivel central, cât și pe plan teritorial, o mai bună cooperare cu parchetele, îndeosebi după semnarea protocolului privind înființarea Grupului Operativ Central și a grupurilor operative teritoriale, la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel.

De asemenea, se află într-o fază avansată de elaborare protocolul bilateral dintre S.R.I. și Ministerul Public, care urmează să clarifice toate aspectele colaborării noastre, despre care se poate spune că, în perioada de referință, a progresat evident.

La aceste măsuri, se adaugă cele preconizate în documentele înaintate Consiliului Suprem de Apărare a Tării, care vizează perfecționarea, în continuare, a cadrului organizatoric existent.

Nu avem pretenția că toate măsurile organizatorice și-au relevat deja eficiența scontată, dar avem convingerea că ele au fost necesare și oportune pentru atingerea obiectivelor pe care ni le-am propus pentru o primă etapă.

b) Gestionarea resurselor umane, materiale și financiare

Parte integrantă a strategiei de restructurare a instituției, promovarea unui sistem eficient de gestionare a resurselor umane a constituit o preocupare centrală a conducerii Serviciului Român de Informații și a structurilor specializate în selecția, pregătirea și perfecționarea personalului.

Obiectivele acestui proces au vizat realizarea unei structuri echilibrate a posturilor și efectivelor, îmbunătățirea în plan calitativ a compoziției personalului, pregătirea profesională adecvată a acestuia, precum și perfecționarea actului decizional la toate palierele.

Din acest punct de vedere, pe lângă integrarea în structurile operative a absolvenților Institutului Național de Informații, procesul de întinerire și înprospătare a aparatului s-a realizat prin completarea necesarului de cadre, cu specialiști din viața civilă, compensând, totodată, pierderile datorate pensionării ori trecerii în rezervă a celor care nu au reușit să se adapteze la cerințele impuse de complexitatea activității specifice. Cu toate neajunsurile generate de absența experienței (ca urmare a factorului timp, ce nu a permis sedimentarea unor cunoștințe consistente în materia muncii de informații), rezultatele acestor demersuri complementare sunt pozitive.

Preocuparea pentru asigurarea unui bun management al resurselor umane a avut ca efect realizarea și operaționalizarea unui nou sistem de formare și perfecționare a cadrelor Serviciului Român de Informații, adaptat deopotrivă criteriilor de exigență și nevoilor - actuale și de perspectivă - ale instituției.

În spiritul noii concepții asupra gestionării resurselor umane, s-a urmărit organizarea și desfășurarea activităților de selecție și promovare a personalului pe principii moderne, specifice serviciilor de informații omologe din statele cu democrații consolidate.

Totodată, prin instituirea unor metodologii științifice de examinare a capacităților intelectuale și a trăsăturilor de personalitate, s-a acționat programatic pentru creșterea calității personalului încadrat și promovat, precum și direcționarea acestuia spre acele tipuri de activități în care randamentul și satisfacția profesională să fie maxime.

În aceste condiții, s-a reușit realizarea unui echilibru între generații și înscrierea pe o tendință ascendentă a nivelului de profesionalizare a personalului.

Edificator este și procentul ridicat (96%) al ofițerilor care au - sau urmează - studii superioare, din care 127 au absolvit două sau mai multe facultăți. Totodată, 767 de ofițeri au absolvit cursuri postuniversitare, 127 sunt doctoranzi, 31 au obținut titlul de doctor în științe, iar 5 sunt absolvenți ai Colegiului Național de Apărare. Dintre ofițeri, 30% sunt cunoscători atestați de limbi străine.

Pe specializări, majoritatea ofițerilor sunt juriști, ingineri, profesori și economiști, ceilalți fiind licențiați în alte domenii, ceea ce le asigură îndeplinirea la înalte standarde de performanță a îndatoririlor specifice.

În paralel, s-a acordat o atenție deosebită activității de pregătire profesională internă a cadrelor, demers ce a vizat:

- racordarea și adaptarea programelor analitice ale facultăților din subordinea Institutului Național de Informații la mutațiile survenite în evoluția contextului operativ actual. Un obiectiv prioritar pe această dimensiune l-a constituit creșterea calității și consistenței pregătirii practice a studenților I.N.I. în cadrul stagiilor efectuate la unitățile centrale și din teritoriu, în scopul însușirii și stăpânirii temeinice a regulilor specifice diverselor linii de muncă;
- organizarea și desfășurarea cursurilor de inițiere și perfecționare în diverse profile de activitate, precum și a limbilor străine, în cadrul centrelor specializate din subordinea S.R.I.;
- stimularea organizării și desfășurării, la nivelul unităților centrale, a unor stagii de documentare și schimburi de experiență specifice, ca și a unor convocări cu ofițeri din compartimentele corespondente din unitățile teritoriale;
- îmbunătățirea continuă a pregătirii profesionale, civice și contrainformative a cadrelor fără scoaterea lor din activitate, prin elaborarea unor tematici adaptate nevoilor specifice ale unităților în care acestea activează;

- sprijinirea și încurajarea tinerelor cadre în sensul continuării și aprofundării studiilor în instituții de învățământ superior din subordinea Ministerului Educației Naționale, îndeosebi pe domenii conexe activităților derulate în cadrul Serviciului, care să le permită dobândirea și utilizarea în muncă a celor mai actuale cunoștințe științifice.

În perioada de referință, conducerea Serviciului Român de Informații a continuat să înprospăteze palierele de comandă ale instituției, promovând în funcții de conducere ofițeri tineri, cu reale perspective. Astfel, au fost numiți în funcții de conducere 241 ofițeri (13 șefi de unitate, 26 locțiitori, 67 șefi sector și 135 șefi de birou), procesul fiind în derulare.

În concluzie, apreciem că, în ciuda unor dificultăți de ordin obiectiv, Serviciul Român de Informații dispune de un efectiv de cadre care îi asigură îndeplinirea atribuțiilor ce-i revin.

Demersurile pe linia asigurării logistice s-au desfășurat cu respectarea deplină a normelor legale ce reglementează acest tip de activitate într-o instituție bugetară.

Pe întreaga perioadă ce face obiectul prezentului Raport, activitatea logistică a S.R.I. a fost supusă - în conformitate cu prevederile legale - unui control permanent din partea factorilor și instituțiilor abilitate, rezultatele demersurilor din această categorie reliefând legalitatea modului de conducere și desfășurare a activității de gestionare a resurselor materiale și financiare.

Rezultatele pozitive obținute pe această linie au fost posibile și datorită impactului unor măsuri organizatorice hotărâte la nivelul instituției, în procesul amintit mai sus.

Astfel, a fost înființat Comandamentul de Logistică - drept element de conducere și coordonare unitară și coerentă a activităților de asigurare tehnico-materială, financiară și medicală -, prin unificarea unor structuri preexistente, în scopul corelării mai optime a activităților logistice cu cele financiare și al reducerii personalului cu atribuții auxiliare.

De asemenea, s-au operat măsuri organizatorice și în scopul întăririi controlului financiar asupra activităților de gospodărire a mijloacelor materiale și bănești, ceea ce a dus, implicit, la creșterea disciplinei financiare. Importanța pe care instituția a acordat-o activității de control financiar s-a reflectat inclusiv prin constituirea unei structuri de sine stătătoare, rezultatele obținute de la începutul anului 1999 și până în prezent confirmând justetea acestei măsuri.

Începând cu anul 1998, în instituție s-a introdus sistemul de evidență cantitativ-valorică, la toți ordonatorii de credite, în baza Ordonanței Guvernului nr. 22/1996 și a Programului stabilit prin Hotărârea Guvernului nr. 1060/1996. Ca urmare a acestei măsuri și cu ocazia controlului ulterior realizat de Curtea de Conturi, pentru gestiunea anului 1998, a fost posibilă menționarea, în actele de control, a propunerii de descărcare de gestiune, conform Legii nr. 94/1992.

În altă ordine de idei, obiectul de activitate al Regiei Autonome RASIROM s-a restrâns la strictul necesar, păstrându-se numai procesele productive cu caracter complementar specificului unităților tehnice din structura S.R.I..

Nu poate fi eludată realitatea că rezultatele pe această linie au fost limitate de condițiile austerității bugetare în care s-a derulat activitatea de gestionare a resurselor materiale și financiare, fondurile alocate Serviciului Român de Informații permițând doar acoperirea unui minim din necesarul de bunuri materiale și servicii, ceea ce a impus identificarea unor măsuri pentru folosirea eficientă și buna lor administrare, care să permită desfășurarea normală a activității specifice instituției.

Pornind de la faptul că, în prezent, dotarea cu echipamente, sisteme și rețele destinate asigurării legăturilor specifice pe linie de informații este depășită - ponderea deținând-o cele de producție autohtonă, cu data de fabricație anterioară anului 1990 - și având în vedere că acestei categorii de tehnică îi este specific un ritm rapid de uzură fizică și morală, apreciem că sunt necesare eforturi financiare imediate pentru achiziționarea și dotarea unităților S.R.I. cu tehnică performantă în domeniu.

În același timp, am căutat să suplینim o serie de lipsuri prin activități de cercetare care s-au finalizat cu omologarea unor produse de concepție proprie, necesare diverselor activități specifice instituției, cu performanțe similare celor de proveniență străină.

Pentru continuarea lucrărilor de investiții începute în anii anteriori și pentru deschiderea unor lucrări noi au fost alocate sume care sunt, însă, total insuficiente pentru asigurarea condițiilor de aplicare a regulilor de secretizare și compartimentare specifice muncii informative.

Cu toate că au fost luate unele măsuri de protecție socială - în temeiul Legii nr.80/1995 privind statutul cadrelor militare -, pe fondul eforturilor de îmborsărire a personalului Serviciului Român de Informații cu specialiști și cadre tinere, se înregistrează o situație cu totul deosebită, în sensul că, în prezent, peste 1.000 de solicitări de asigurare a unor condiții locative decente nu pot fi soluționate.

c) Demersuri și intenții vizând participarea la optimizarea cadrului normativ și doctrinar actual

Analiza și evaluarea dinamicii contextului operațional relevă persistența unor curențe ori inadvertențe ale cadrului normativ ce reglementează activități relevante pentru siguranța națională și, implicit, pentru activitatea Serviciului Român de Informații.

În perioada de referință, instituția noastră a continuat să acționeze în direcția îndeplinirii sarcinilor ce-i revin pe baza unui cadru legal fundamentat în anii 1991-1992. În prezent, ca urmare a acumulărilor și mutațiilor care s-au produs în plan economico-social, precum și în evoluția factorilor de risc și amenințărilor la adresa siguranței naționale, acest cadru juridic tinde să devină inadecvat cerințelor de performanță pe care însăși realitățile contemporane le impun S.R.I..

În acest sens, ilustrative sunt lacunele și ambiguitățile existente în planul incriminării și sancționării unor fapte, în domeniul cu certitudine relevante pentru siguranța națională, cum ar fi: apărarea secretului de stat, garantarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, regimul frontierei de stat, protejarea patrimoniului național etc..

Instituția noastră a semnalat constant că, pe aceste direcții, se impun noi abordări de ordin normativ, care să contribuie decisiv la optimizarea procesului de cunoaștere, prevenire și contracarare a riscurilor și amenințărilor la adresa siguranței naționale.

Serviciul Român de Informații s-a implicat nemijlocit, în limitele atribuțiilor sale, în prezentarea unor informații și studii de sprijin pentru proiecte de acte normative în toate domeniile și problemele de interes pentru siguranța națională, care au fost înaintate instituțiilor abilitate să intervină în procesul legiferării.

II.2.Preocupări ce au constituit alte căi de optimizare a activității S.R.I.

a) Dezvoltarea raporturilor funcționale cu instituții și structuri abilitate în domeniul siguranței naționale

Raporturile cu Consiliul Suprem de Apărare a Țării

Dat fiind contextul operativ deosebit de dinamic, solicitările formulate de către C.S.A.T. au fost caracterizate printr-o mare diversitate și un grad sporit de complexitate. Serviciul Român de Informații s-a preocupat să le răspundă cu oportunitate, înaintând organismului coordonator un număr important de documente de analiză și informare.

În acest sens, menționăm evaluările complexe efectuate asupra unor fenomene purtătoare de riscuri și amenințări - unele dezvoltate prin manifestări atipice - generate în interiorul și exteriorul granițelor noastre, precum și documentele rezultate din preocupările ce au vizat optimizarea cadrului normativ și doctrinar în materia securității naționale.

De asemenea, Serviciul Român de Informații a prezentat propuneri pentru definitivarea planului anual de activități și a ordinii de zi a ședințelor C.S.A.T., informând acest organism, prin rapoarte periodice, în legătură cu modul în care instituția noastră își îndeplinește misiunile, atât cele care-i revin direct, cât și cele executate în cooperare.

Pe de altă parte, hotărârile adoptate de C.S.A.T., cu implicații practice pentru activitatea desfășurată de S.R.I., au constituit direcții de acțiune, sarcinile derivate din acestea fiind îndeplinite operativ.

Cooperarea cu celelalte instituții abilitate pe linia securității naționale. Serviciul Român de Informații a continuat să acționeze pentru intensificarea și optimizarea cooperării cu celelalte componente ale sistemului național de apărare, ordine publică și siguranță națională, conlucrând - pe problematicile de interes comun - cu Ministerul

Apărării Naționale, Ministerul de Interne, Serviciul de Informații Externe, Serviciul de Protecție și Pază, structura specializată din Ministerul Justiției.

În raport de competențele specifice în apărarea siguranței naționale, Serviciul Român de Informații a transmis, cu promptitudine, instituțiilor semnatare ale Planului de cooperare, care reglementează astfel de schimburi, un număr important de informații de interes - obținute în activitatea informativ-operativă proprie - pentru exploatare, întregire și valorificare.

Relațiile stabilite, în intervalul analizat, între S.R.I. și celelalte componente ale sistemului național de apărare, ordine publică și siguranță națională evidențiază, ca pozitivă, disponibilitatea manifestată de toate instituțiile statului, în cooperarea destinată gestionării unor situații de criză apărute în perioada de referință, atât în plan social intern, cât și în exteriorul granițelor.

Dintre activitățile desfășurate în cooperare cu celelalte instituții componente ale sistemului național de apărare ori exclusiv de către S.R.I., însă la solicitarea și în sprijinul acțiunilor specifice acestora, mai sunt de amintit:

- misiunile comune de asigurare a apărării, pazei și ordinii publice în zona unor obiective date în competență, atât cu ocazia unor activități de importanță deosebită sau protocolare, cât și în situații care au impus executarea intervenției antiteroriste și pirotehnice;
- activități informativ-operative pentru prevenirea unor posibile acte teroriste ori evenimente de natură să pericliteze derularea în bune condiții a unor acțiuni oficiale la nivel înalt;
- cooperarea (cu Direcția de Protecție și Siguranță Militară a Ministerului Apărării Naționale, cu Ministerul de Interne, Serviciul de Informații Externe și, respectiv, Serviciul de Protecție și Pază) în clarificarea și soluționarea unor cazuri concrete.

În cadrul cooperării cu alte instituții, o importanță deosebită a fost acordată sporirii contribuției S.R.I. în activitatea de prevenire și contracarare a faptelor penale care au corespondent în amenințările la adresa siguranței naționale, între care criminalitatea organizată, prin îndeplinirea atribuțiilor ce revin Serviciului Român de Informații conform Protocolului referitor la înființarea Grupului Operativ Central la nivelul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție și a grupurilor operative teritoriale, la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel.

În ceea ce privește cooperarea cu Executivul, facem o mențiune specială asupra modului în care ministerele industriei și comerțului, transporturilor, lucrărilor publice și amenajării teritoriului și Departamentul Administrației Publice Locale au reacționat la informările ce le-au fost adresate, stimulând activitatea destinată acțiunilor cu scop preventiv.

b) Integrarea în mecanismele normative specifice statului de drept

Preocuparea pentru asigurarea legalității, temeiniciei și oportunității tuturor acțiunilor întreprinse de Serviciul Român de Informații a constituit, și în perioada analizată, o prioritate a activității factorilor de conducere ai instituției și a cadrelor de comandă și execuție din unitățile centrale și teritoriale.

Condiție esențială a materializării eforturilor de perfecționare și optimizare a întregii activități informativ-operative, respectarea deplină și aplicarea corectă a dispozițiilor Constituției, ale legilor și celorlalte acte normative din domeniul apărării siguranței naționale a contribuit semnificativ la impunerea unei imagini publice care să ofere suportul materializării demersurilor de creștere a credibilității, transparenței și eficienței Serviciului.

Măsurile întreprinse de S.R.I. pentru îndeplinirea îndatoririlor specifice care au avut ca efect limitarea temporară a unor drepturi și libertăți constituționale s-au realizat cu respectarea deplină a prevederilor Legii nr.51/1991 privind siguranța națională.

Astfel, în perioada iunie 1998 - iunie 1999, au fost obținute și puse în executare 496 de mandate privind realizarea unor acțiuni ce au presupus restrângerea unor drepturi constituționale. De asemenea, s-au efectuat demersurile necesare pentru obținerea prelungirii a 283 de mandate.

Punerea în aplicare a mandatelor - limitată strict la durata și prevederile autorizațiilor obținute din partea Ministerului Public - s-a materializat în inițierea unor măsuri de ordin preventiv sau în documentarea amenințărilor la adresa siguranței naționale și sesizarea, în 50 de cazuri, a organelor de urmărire penală.

Pe de altă parte, în perioada de referință a fost consolidată relația cu Comisia comună permanentă a Camerei Deputaților și Senatului pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activității S.R.I., activitatea desfășurată de membrii comisiei - caracterizată de o importantă dimensiune constructivă - continuând să se deruleze într-un climat de transparență și încredere reciprocă.

Ansamblul activităților de control desfășurate de Comisia parlamentară în unitățile noastre centrale și teritoriale, ca și întâlnirile dintre membrii acesteia și reprezentanții instituției, au reliefat plasarea stării de legalitate a activității Serviciului Român de Informații la nivelul exigențelor democratice și a imperativelor statului de drept.

Astfel, în vederea exercitării atribuțiilor pe linia controlului parlamentar asupra activității S.R.I., Comisiei i-au fost puse la dispoziție toate datele și informațiile solicitate, în scopul evidențierii aceluiași parametri obiectivi referitori la legalitatea și eficiența activității Serviciului, menționați în Raportul precedent.

Ca o dimensiune specifică perioadei de referință, a relației dintre S.R.I. și Comisia parlamentară de control, este de menționat creșterea complexității materialelor de analiză înaintate membrilor acesteia, documente în care au fost abordate inclusiv fenomene de sorginte internă ori externă cu un posibil impact major asupra siguranței naționale, în scopul ilustrării cât mai realiste atât a mutațiilor și tendințelor contextului operațional, cât și a caracteristicilor răspunsului specific al S.R.I. la riscurile și amenințările generate de acestea.

De altfel, relația cu Parlamentul României a dobândit noi valențe, în perioada de referință conducerea instituției tratând cu interes și sollicitudine interpelările și întrebările formulate de parlamentari care au avut tangență cu atribuțiile S.R.I., activitățile de colaborare cu comisiile de specialitate ale Parlamentului (altele decât Comisia de control) și dezbaterile pe marginea unor proiecte de legi cu relevanță pentru siguranța națională.

c) Relaționarea cu societatea civilă

Și în perioada de referință, Serviciul Român de Informații a continuat să acorde o importanță deosebită relațiilor stabilite cu toate componentele societății civile, accentuând tendința de a veni, într-o măsură cât mai substanțială, în întâmpinarea dreptului cetățeanului la informare, optimizând raportul între transparență și protejarea datelor ce nu pot fi făcute publice și dinamizând relațiile cu reprezentanții mass-media.

În cadrul activității de relații cu publicul, petițiile primite în perioada iunie 1998 - iunie 1999 au fost soluționate cu maximă sollicitudine și în termenul legal de către compartimentele specializate ale instituției.

Ca și în anii precedenți, o pondere semnificativă în categoria cererilor adresate S.R.I. a avut ca obiect atestarea calității de fost deținut politic sau a statutului de fost prizonier de război ori de persoană cu domiciliu forțat, pentru a căror soluționare s-au efectuat verificări complexe în arhive.

Față de perioada anterioară, a scăzut semnificativ numărul cazurilor în care s-au formulat critici cu privire la modul în care s-a dialogat cu cetățenii, precum și la conținutul răspunsurilor scrise. Totodată, a fost acordat un număr important de audiențe, în cadrul cărora cetățeni români sau străini au abordat chestiuni de o largă diversitate. Cu ocazia discuțiilor purtate, s-a remarcat o mai mare încredere a cetățenilor în a se adresa instituției noastre pentru soluționarea problemelor de ordin personal, fenomen ce amplifică o tendință care s-a conturat tot mai clar, în ultimii ani.

Modul corect de gestionare a arhivelor proprii a fost unul dintre factorii importanți care au contribuit la conturarea unei imagini mai apropiate de normalitate, fiind prezentate opiniei publice din țară și străinătate date ilustrative referitoare la fondurile arhivistice preluate de Serviciul Român de Informații de la fosta Securitate.

În contextul tendinței de deschidere, manifestată de S.R.I., un număr mare de cercetători din țară și străinătate au avut posibilitatea să studieze documentele păstrate în arhivele instituției noastre, referitoare la o vastă tematică de istorie contemporană românească. Totodată, au fost elaborate răspunsuri la solicitările Președinției României privind ofițerii decorați cu ordinul "Steaua României" și ale Ambasadei Republicii Federale Germania, referitoare la deportarea romilor în timpul celui de-al doilea război mondial.

La solicitarea unor cetățeni care doreau să probeze confiscarea unor bunuri în timpul regimului totalitar, au fost autentificate mai multe documente de acest fel.

De asemenea, a continuat activitatea de predare către autori, moștenitori legali sau diverse instituții de cultură, a manuscriselor confiscate de fostele organe de securitate.

Aceeași atitudine deschisă a S.R.I. către societate a fost probată prin participarea unor reprezentanți ai instituției la diverse manifestări publice, ca și la elaborarea unor documentare pe teme tangente activității Serviciului nostru.

Pe aceste coordonate, relevante pentru perioada analizată sunt, printre altele: sprijinul acordat realizării unor filme documentare privind arhiva fostei Securități și participările unor specialiști și factori de conducere ai instituției la emisiunea unui post de televiziune românesc cu tema "Arhivele și valoarea lor pentru societate", la dezbaterile organizate de Institutul Cultural German "Goethe", cu subiectul "Folosirea arhivelor de către sistemul politic", la masa rotundă patronată de Grupul de Dialog Social, referitoare la proiectul "Legii accesului la dosare", precum și la simpozionul Arhivelor Naționale privind "Păstrarea, conservarea, protecția și apărarea arhivelor împotriva dezastrelor".

Pe lângă acțiunile amintite, menționăm și cele 6 interviuri acordate mass-media românești și străine, precum și participarea la masa rotundă "Memorie și istorie. Statele europene și drepturile cetățenilor secolului al XX-lea", organizată de Camera Deputaților sub egida Consiliului Europei.

d) Colaborarea cu structuri informative străine

În perioada de referință, activitatea de relații externe a Serviciului Român de Informații - subordonată intereselor fundamentale ale țării noastre, inclusiv celor subsumate demersurilor de integrare în structurile europene și euro-atlantice - a înregistrat atât un salt cantitativ (ținând cont și de contextul geopolitic și de securitate), cât și unul calitativ, prin intensificarea și diversificarea relațiilor de cooperare bilaterală sau trilaterală cu structuri similare străine.

Continuând traseul schițat în precedentul Raport, au căpătat consistență și eficiență relațiile de cooperare cu structuri omologe din state cu democrație consolidată, pornind de la realitatea că numai conjugarea eforturilor și experienței mai multor servicii de informații poate să răspundă eficient amenințărilor transfrontaliere.

În perspectiva integrării euro-atlantice a României, s-a procedat, de altfel, la stabilirea unor relații directe cu Oficiul de Securitate al Pactului Nord-Atlantic (N.O.S.).

Secțiunea III. Obiective pentru etapa următoare și posibile căi de optimizare a capacității operaționale a S.R.I.

În concordanță cu cele raportate și cu hotărârea de a susține actualul curs ascendent al parametrilor de performanță, Serviciul Român de Informații își propune o serie de obiective prioritare pentru perioada următoare, evocate generic în cele ce urmează.

- Finalizarea procesului de reconceptualizare unitară și integrată a problematicii de siguranță națională, în vederea optimizării întregii game de activități specifice desfășurate de S.R.I. și, prin coroborare cu demersurile similare întreprinse de alte instituții, consolidării sistemului național de apărare.
- Asigurarea fluxului continuu și oportun de informații de siguranță națională destinat factorilor de decizie abilitați, demers care include:
  - analizarea și reflectarea în informare, preponderent cu anticipație, a evenimentelor, stărilor de fapt și fenomenelor care ar putea produce efecte în planul siguranței naționale (impactul măsurilor de accelerare a reformei asupra climatului social-politic și economic intern, precum și evoluția unor procese de interes major, generate în afara frontierelor noastre, cu relevarea implicațiilor acestora asupra relațiilor externe ale României);
  - extragerea tendințelor relevante din evaluările realizate și transformarea lor în instrumente de orientare a activității de culegere a informațiilor;
  - experimentarea și consacrarea unor noi instrumente și mecanisme de monitorizare și analiză a dominantelor contextului operativ.
- Optimizarea diverselor paliere de activitate din S.R.I., prin:
  - remodelarea sistemului de indicatori de evaluare a activității desfășurate de unitățile informativ-operative, într-o concepție unitară, în perspectiva aplicării sale începând cu anul 2000;
  - definitivarea procesului de modernizare a activității de perfecționare a pregătirii cadrelor;
  - adaptarea și perfecționarea continuă a instrumentelor informatice și a dotărilor la specificul activităților desfășurate de unitățile S.R.I..
- Realizarea unor noi convenții de cooperare și eficientizarea relațiilor cu structurile partenere, în baza capitalului de încredere pe care instituția noastră l-a acumulat.

*

*   *

Serviciul Român de Informații reiterează, cu această ocazie, concluzia că siguranța națională nu poate fi protejată eficient prin demersuri individuale, inevitabil fragmentare și lacunare, ci prin cooperarea continuă și substanțială a tuturor structurilor abilitate din aparatul de stat.

De asemenea, S.R.I. își reafirmă convingerea că Parlamentul României are un rol proeminent în procesul optimizării acțiunii instituționalizate pe linia siguranței naționale, reprezentând forul suprem de la care pot emana orientările fundamentale în acest plan, pornind de la îmbinarea comandamentelor generale ale societății românești cu concluziile - reținute și validate de reprezentanții națiunii - desprinse din rapoartele prezentate, periodic, de toate instituțiile specializate ale statului.